

De heilige Bruno achterna: getuigenis van een bijzondere roeping

Op 1 november 2010 viert de *Monastieke Familie van Bethlehem, van de Tenhemelopneming van Maria en de heilige Bruno* haar zestigste verjaardag. Deze nieuwe religieuze beweging, die in 1998 door Rome werd erkend als een congregatie van pauselijk recht, is nauw verwant met de woestijnspiritualiteit van de kartuizerorde. De monniken en de monialen leiden een solitair leven van gebed, contemplatie en eenvoudige handenarbeid in hun kluizenarscel. Slechts tweemaal per dag komt de gemeenschap in de kerk samen om de metten, de eucharistie en de vespers te bidden. Alleen op zon- en feestdagen wordt het monotone ritme van stilte en eenzaamheid doorbroken door een gezamenlijke maaltijd, een wandeling en een moment van recreatie.

De Monastieke Familie van Bethlehem is een levendige en bloeiende gemeenschap met heel wat nieuwe roepingen. Dat valt onmiddellijk op wanneer je één van hun kloosters bezoekt. In een periode van zes decennia hebben de monialen al meer dan dertig kloosters gesticht, voornamelijk in Europa, maar ook in de Verenigde Staten, in Zuid-Amerika, in Israël en Jordanië. De monniken, die eigenlijk pas in 1976 gesticht zijn, hebben slechts vier kloosters, waarvan twee in Israël. Sinds 1999 verblijven de monialen van Bethlehem ook in ons land, meer bepaald in het Limburgse Opgrimbie nabij Zutendaal.

Bij gelegenheid van de zestigste stichtingsverjaardag wil ik het roepingverhaal vertellen van een jonge slotzuster die

ik leerde kennen. Uit respect doe ik dit anoniem, of beter gezegd met een initiaal. Anonimiteit wordt immers zowel bij de kartuizers als bij de monialen van Bethlehem hoog in het vaandel gedragen. Publiceren zij, dan doen ze dat anoniem; en sterven zij, dan worden zij anoniem begraven, dat wil zeggen zonder naam op hun grafkruis. God kent hun naam en dat is hen voldoende. En dan nu het verhaal:

Als seminarist verbleef ik ooit een tijdje in Lisieux voor een pastorale stage. Ik kwam er tijdens een zomervakantie terecht in een bont gezelschap van studenten uit verschillende Europese landen: van Frankrijk tot Italië en van Nederland tot Polen. Wij ontvingen er de pelgrims en leidden hen rond doorheen de verschillende historische en religieuze sites: het geboortehuis van de kleine Theresia, de kathedraal, de basiliek en de Karmel. Wij verbleven er in een soort gemeenschaps-huis, waar we samen kookten, aten en avondactiviteiten organiseerden: een geloofsgesprek, een gebedsmoment of gewoon een terrasje doen.

In deze studentenkliek leerde ik een heel bijzonder meisje kennen: M., afkomstig uit één van de voormalige Oostbloklanden. Zij was opmerkelijk stiller en ingetogener dan de anderen, een tikkeltje mysterieus zelfs. Zo kon ze gewoon naar de wolken of de vogels in de lucht zitten kijken, terwijl ze zichtbaar van de rust genoot. Op een avond openbaarde ze mij een heel authentiek verlangen: "Ik wil kluisenares worden", vertrouwde ze me toe. Deze avond was het begin van een heel aparte geestelijke vriendschap: een vriendschap doorheen het gebed, want ons contact beperkt zich tot één geschreven kerstwens per jaar.

Toevallig – je kan het ook Voorzienigheid noemen – had ik in Lisieux een boek over de kartuizers gekocht. Het bevatte unieke foto's over het leven van de eenzame monniken in *La Grande Chartreuse*. Ik gaf het haar en ze las het die nacht in één ruk uit. De volgende ochtend zei ze me vastberaden: "Dit is wat ik wil! Kan jij me helpen zoeken?" Vanuit Lisieux regelden we samen een verblijf bij de monialen van Bethlehem in Marche-les-Dames nabij Namen. Van Opgrimbie was er toen immers nog geen sprake. M. trok er drie weken naartoe, terwijl ik naar huis keerde.

De zomer erop ontving ik een brief van haar. Die had ze gepost net vóór ze in de Franse Alpen bij de monialen van Bethlehem intrad. Ze was toen 19 jaar. Ze schreef me over haar laatste avond thuis: over het onbegrip van haar vader, het offer van haar moeder en de lange treinreis heel alleen. Haar brief ademde de sfeer van Witte Donderdag: een laatste keer met het gezin aan tafel, een dochter die definitief het huis verlaat en ouders die moeizaam tot aanvaarding worden verplicht. 'Wie vader of moeder meer bemint dan Mij, is Mij niet waard'. Het is één van die uitspraken van Jezus die ons altijd wringt en die we steeds milderend of relativerend proberen te interpreteren. De letterlijke betekenis ervan geeft ons een wrang en bitter gevoel. Maar voor wie de woestijn intrekt, zijn het woorden 'pur sang': zonder compromis.

Ik bezocht M. tweemaal in de Franse Alpen. Eén keer op doorreis en één keer bij haar tijdelijke professie, die ze samen met vier andere jonge zusters uitsprak. Het was een geweldig feest: bussen luidruchtige Italianen en Portugezen streken neer in dit vredig oord van eenzaamheid en stilte. Het gastenhuis

'Vijf jonge vrouwen gingen plat op de grond...'

lag vol matrassen om alle familieleden en vrienden te ontvangen. Pure chaos, vooral aan het ontbijt, maar tegelijkertijd best gezellig. Gelukkig was ik al een dagje eerder toegekomen dan die zuiderse temperamenten, en zo kon ik toch nog enkele uren genieten van de authentieke, serene kloostersfeer. Ik mocht er aan de vooravond van het professiefest de eucharistie voorgaan. Meer dan zestig zusters in het koor! Er overviel mij toen een heel vreemde ervaring als pasgewijde priester: tijdens een doorsnee misviering reken ik mezelf meestal tot de jongste gezichten in de kerk, maar hier – op moeder overste en enkele monialen na – was ik warempel de oudste.

M., die ondertussen de Hebreeuwse naam zuster T. ontvangen had, stelde me voor aan haar ouders, aan haar zus die buitenzuster bij de karmelietessen was, en aan haar jongere broertje, die duidelijk

andere plannen in het leven koesterde dan zijn twee zussen. Bij vader ging onmiddellijk een lichtje branden toen ik hem de handdruk gaf: ik was inderdaad diegene die zijn dochter ooit de weg naar hier had helpen vinden... Onze ontmoeting was eerder gereserveerd, maar die met de mama des te hartelijker. Haar zus karmelietes vertelde me dat M. reeds als kind een boontje had voor de heilige abt Antonius, de vader van alle monniken en kluizenaars. Als pubermeisjes kibbelden ze daar vaak over: waarom kon niet gewoon Franciscus, of Paulus of Theresia van Lisieux haar favoriete heilige zijn? De verwondering van haar oudste zus was dus niet heel groot: haar jongere zusje was immers al heel jong gebeten door de microbe van het solitaire leven.

De professieliturgie, voorgegaan door de bisschop van Fatima, was intens en feestelijk. De kerk zat nokvol met zusters

en genodigden. Ikzelf mocht concelebreren, samen met een achttal priesters uit verschillende Europese landen. Vijf jonge vrouwen gingen plat op de grond vóór het altaar liggen terwijl de heiligen werden aanroepen: pure overgave en zelfgave. De bisschop knipte bij elk van hen een haarlok af: oeroud symbool om te 'sterven aan de wereld', of om het wat moderner te zeggen: 'het oude achterlaten om iets nieuws te beginnen'. Toen M. volmondig 'ja' schreeuwde in de micro, kreeg ik de krop in de keel. Zo'n krachtig jawoord had ik nog nooit gehoord: 'ja, ik wil, en wel totaal'. Het laat nog steeds een diepe indruk op me na.

M. verliet de kerk gekleed als een echte moniale van Bethlehem: geheel in het wit, met een grote kap op het hoofd en in de lenden de typische laterale banden die ook de kartuizers dragen. Ze noemde zichzelf nu *une consacrée*: een toegewijde. Tijdens het familiefeest nam de vader van M. zichtbaar fier en ontroerd het woord. Hij had een lange, moeizame weg van aanvaarding afgelegd. 'Mijn dochter is gelukkig hier', zei hij. Veel meer woorden waren aan hem niet besteed. Maar deze wetenschap schonk hem gemoedsrust. Toen M. het ouderlijk huis verliet, was het Witte Donderdag en Goede Vrijdaggevoel nooit echt bij hem weggeëbd. Maar deze dag was voor papa als een echte verrijzeniservaring: als de ochtend van Pasen die gloeit van hoop, geloof en heel veel liefde. Zelfs van mij nam hij hartelijk afscheid...

Dit is het verhaal dat ik met u wou delen. Het verhaal van een bijzondere vrouw. Een dochter van de heilige Bruno. De laatste brief die ik van haar ontving, eindigt met de woorden: 'je prie, je prie, je prie'. Hiermee vat M. haar hele roeping, leven en wezen samen: aanbedding,

lofzang, voorbede. En van de heilige Theresia van Lisieux – waar onze vriendschap ooit begon – nam ze de gewoonte over om al haar brieven te ondertekenen met '*ta petite soeur*': 'je kleine zus'. En trouw ondertekenen ik mijn wederwoord altijd met '*ton petit frère*': 'je kleine broer'. Maar zij is echt wel de enige voor wie ik deze koosnaam reserveer.

Toch nog even dit slotakkoord: weliswaar zijn er heel wat mensen, zelfs overtuigde christenen, die zich vragen stellen bij het nut van dit afgescheiden, zuiver contemplatieve leven. Waartoe dient het? Wie wordt er beter van? Is het geen vlucht voor verantwoordelijkheid en engagement? Nut, in de letterlijke zin van het woord, heeft dit leven inderdaad niet. Maar 'nut' is niet het juiste woord om geestelijke zaken te benoemen. Het is een economische, zelfs utilitaristische term. 'Zin', dat is het juiste woord. Dan klinkt het immers heel anders: heeft dit leven zin, dat wil zeggen 'betekenis' voor Kerk en wereld? In een samenleving die zo profaan en materialistisch is geworden, hebben de contemplatieve gemeenschappen een profetische zending: hun leven zelf is een duurzaam getuigenis van Gods onzichtbare, sacrale Tegenwoordigheid. Zonder veel woorden. Maar om dit te begrijpen, moet je geloven. Buiten het geloof heeft het strikt contemplatieve en solitaire leven geen zin, laat staan enig nut.

TIM PEETERS,

priester van het aartsbisdom Mechelen. Auteur van het boek *Gods eenzame zwijgers. De spirituele weg van de kartuizers, Carmelitana, Gent, 2007.*